

Til Social-, Bolig- og Ældreministeriet

Mail: p-handicap@sm.dk

Høring vedr. lovforslag om ændringer af reglerne om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten m.v.

Danske Ældreråd kvitterer for modtagelsen af høring over lovforslag om ændringer af reglerne om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten m.v.

Mistrivsel skal ikke bekæmpes med vidtgående magtbeføjelser

Danske Ældreråd finder det dybt bekymrende, at regeringen med dette lovforslag lægger op til en række meget vidtgående magtbeføjelser – fx indelåsning i egen bolig - over for mennesker med nedsat psykisk funktionsevne, som har svært ved at tale deres egen sag. Det gælder ikke mindst mennesker med demens.

Vi ved, at voldsomme episoder og grænseoverskridende adfærd typisk er udtryk for, at mennesker med demens ikke trives eller ikke føler sig forstået. Svaret er derfor ikke indelåsning og mere magt, ligesom svaret ikke er mere antipsykotisk medicin. Svaret er personcentreret omsorg, psykosociale indsatser, pleje og behandling, der kan sikre bedre trivsel, tryghed og helbred for mennesker med demens.

Vi ser flere elementer i lovforslaget som udtryk for en manglende tro på, at vi kan få mere kvalitet i plejen og omsorgen for mennesker med nedsat psykisk funktionsevne. Det er en falliterklæring.

Lukket proces

Lovforslagets tilblivelse har været en meget lukket proces. Danske Ældreråd har i lighed med flere andre organisationer på ældre- og demensområdet ikke været inddraget, selvom mennesker med demens udgør en meget stor del af den målgruppe, der rammes. Det mener vi er problematisk.

Aflåsning

Indelåsning i egen bolig op til 10 timer i døgnet

Danske Ældreråd finder det foruroligende, at der med lovforslaget skabes mulighed for, at man i en periode på 6 måneder kan tillade en indelåsning af beboere i eget værelse på op til 10 timer i døgnet. Det kan man, hvis borgeren er til væsentlig fare for sig selv eller andre, eller hvis borgeren udviser en særligt truende adfærd over for andre.

Vi må aldrig komme i en situation, hvor vi låser meget sårbare mennesker inde i deres eget hjem. Det svarer til en administrativ frihedsberøvelse, og vi tager kraftig afstand fra den del af forslaget.

Låsning af døre til fællesrum af 'hensyn til fællesskabet'

Vi finder det ligeledes bekymrede, at der med lovforslaget gives adgang til at låse døre til fælles opholdsrum 'af hensyn til fællesskabet'. Det gælder eksempelvis i situationer, hvor beboeren udviser en grænseoverskridende eller konfliktskabende adfærd.

Der kan og skal gøres meget for at sikre, at det er rart og trygt for alle beboere at opholde sig på fællesarealerne, men vi mener ikke, at 'hensyn til fællesskabet' i sig selv kan retfærdiggøre aflåsning af døre til fælles opholdsrum. Der skal findes andre løsninger.

Låsning og sikring af skabe i bolig

Danske Ældreråd er enig i, at det kan være fornuftigt at give mulighed for aflåsning af skabe og skuffer i egen bolig for at undgå farlige situationer.

Tryghedsskabende velfærdsteknologi

Det er vigtigt, at lovgivningen følger med den teknologiske udvikling og giver mulighed for anvendelse af nye teknologier, der viser positive resultater og skaber mere sikkerhed og kvalitet for borgerne, når det er etisk forsvarligt.

Det kan derfor undre, at der i lovforslaget så ensidig er fokus på traditionel overvågning med kamera eller lyd. Der findes i dag langt mindre indgribende teknologiske løsninger, som giver en meget bedre beskyttelse af privatlivet.

Kameraovervågning er overhalet af den teknologisk udvikling

Danske Ældreråd er opmærksom på, at flere kommuner har gode erfaringer med teknologier, der ikke sender videoer og billeder videre til personalet, men "oversætter" optagelserne til animerede figurer eller på baggrund af kunstig intelligens sender notifikationer til personalet, hvis noget er galt. Disse nye teknologier er altså kendetegnet ved at have indbygget privatlivsbeskyttelse i modsætning til traditionel overvågning med kamera og lyd.

Vi ser gerne en øget anvendelsen af de nye og mindre indgribende teknologier i stedet for at give kommunerne carte blanche til anvendelse af traditionel kameraovervågning i omsorgen og plejen.

Kameraovervågning skal ikke være en naturlig del af omsorgen

Danske Ældreråd er meget betænkelig ved, at personalet i forhold til mennesker med demens gives mulighed for kamerakig for at sikre personens tryghed, værdighed og omsorg, medmindre borgeren eller dennes fremtidsfuldmægtige/væрге modsætter sig.

For mennesker med demens skal traditionel kameraovervågning altså ikke – som vi læser lovforslaget (side 250) – betragtes som magtanvendelse, men som en naturlig del af omsorgen. Det tager vi afstand fra. Særligt i betragtning af, at der i forslaget ikke

fastsættes klare rammer for anvendelse af kamerakig i forhold til eksempelvis diskretion og privatlivsbeskyttelse.

Der findes i dag langt mindre indgribende teknologiske løsninger, som altid bør afprøves først.

Det Socialfaglige Nævn vedrørende Magtanvendelse overfor Borgere med Handicap

Danske Ældreråd finder det positivt, at der oprettes et nyt nævn, der skal have afgørelseskompetence for særligt indgribende former for magtanvendelse. Vi deler Social-, Bolig- og Ældreministeriets vurdering af, at afgørelseskompetencen i disse sager bør placeres hos én landsdækkende myndighed, og at man på den måde også kan understøtte en ensartet praksis på tværs af kommunerne.

Det er dog et stort problem, at mennesker med demens er helt fraværende i denne konstruktion. Både når det gælder nævnets betegnelse og nævnets sammensætning.

Nævnet betegnes således 'Det Socialfaglige Nævn vedrørende Magtanvendelse overfor Borgere med Handicap', selvom nævnet skal træffe afgørelser i sager om magtanvendelse overfor en meget bredere målgruppe, herunder også mennesker med demens.

Nævnet er sammensat af en dommer som formand samt to andre medlemmer, der udpeges efter indstilling fra henholdsvis Danske Handicaporganisationer og KL. Der er ingen medlemmer, der varetager mennesker med demens' interesser i nævnet, hvilket vi finder problematisk.

Det undrer os, at Social-, Bolig- og Ældreministeriet i oprettelsen af nævnet tilsyneladende helt glemmer den store gruppe af mennesker med demens, der er ældreministerens ansvar.

Inger Møller Nielsen

Formand

Trine Toftgaard Lund

Direktør